

Száraz, szikár és meddő hegyfokok

Junto de um seco, fero e estéril monte

Száraz, szikár és meddő hegyfokok,
kopár vidék, torz, hasztalan sivár,
ahol pusztára csak pusztá tekint,
hol nem alszik vad, nem repül madár,
folyó nem árad, forrás nem csobog,
zöld lomb nem virít az ágon, nem int;
nevében boldogot jelent e szirt,
milyen boldogtalan szegény pedig,
neki épp itt jelölt
a természet helyet,
hol aráb és abesszín nagy hegyek
együtt szorítják össze az öbölt,
itt állhatott egykoron Bérenik
a túlsó hegy körül,
hol a nap a tengerben elmerül;

csillog tükrén a Hegyfok, véget ér
vele a déli keskeny partszalag,
ez Afrikában az Arómatá.
(Arómatá egykor, de ím szalad
az idő, egy nép, mely ott éldegél,
durva, barbár nevet ragaszt reá.)
Itt, hol a víz sivítva fut alá,
és elnyel mindent egy keskeny garat,
időt nyerek vele,
míg lesújt rám a sors.
Itt, a világ e messzi, durva, torz
zugán is elvártam, egy kis tere
legyen a létnek, egy kis partszakasz,
ahol kitar a lét,
akárhány darabra is hullva szét.

Én itt töltöttem számos bús napot,
búsat, rabot, csúfot, magányosat,
munkával, kinnal és dühvel telít,
cserébe nem kaptam talán sokat:
csendet, hús forrást, perzselő napot,
a lég goromba, csúf örvényeit;
a töprengés csak arra jó pedig,
megcsaljam a természetet akár,
ha ellenemre tör,
mert vissza így köszön,
múlt boldog óra és csekély öröm,
mindaz mit megéltem, most elgyötör,
mert így kettős szigorral sújt a kár,
tetézve kínomat,
az elmúlt boldogsággal hívogat.

Itt ültem, töprengtem egyre még,
az élet, az idő fogyott, a gond
szárnyára vett, majd esni engedett,
a zuhanásnak nagy ereje volt,
álmok és csalfa órák, már elég,
kínzó kétségeimnek célja lett.
Az ábránd magából kivetkezett,
mint könnyű sóhaj vagy szótlán panasz
hatolt az ég felé.
A lélek csak rab lehet,
megsebezve már semmit sem tehet,
kínok vetik számos keserv elé,
örökre bús és kegyvesztett marad,
a vak szerencse győz:
fertelmes, hajthatatlan, pusztá gőg.

Nem volt helyem, hol békén alhatom,
otthont találni a remény kevés,
fejtámaszom marad a puszta föld.
A cél mindig csupán a szenvedés,
csak túrni kell, mert fel nem adhatom,
mígnem balvégzetem majd sírba dönt.
Ó, az imént bőszen tenger csupa csönd!
A szörnyeteg szél is csak elmarad,
elül végső soron.
Ám itt örökre zord
az ég, ádáz a sok csillag, a Sors,
mindenik örvendett bukásomon,
pöffeszkedőn fordult, hatalmasan
a földi jövevény
fölé: féregnek is hitványka lény.

Megannyi gyötrő szenvedést megér,
ha tudnám biztosan, hogy egykoron
az a régi szempár, mint régen, megjelen,
ha e süvítő szél, mely itt zokog,
egész addig az angyalig elér,
ki nevetett már régebben velem,
s ki így magába szállna hirtelen,
eszébe jutna menten, mit a múlt
s tűnő idő takart:
harag megannyi csíny,
édes bűnök és nem is mind kicsiny,
túrtem, kerestem érte mind e bajt,
most – jobb későn, mint soha – megjavult,
és sajnálja nagyon,
hogymég mindig szigor volt a jutalom.

Ha ennyit tudnék elég volna már,
békén telne időm, mi hátravan,
és véget érne minden fájdalom.
Ó, drága, drága hölgyem! Számtalan
a bájad, lehetsz távol is akár,
éltet, ha délibábod láthatom.
Benned megtestesül az értelem,
minden nyűg és baj futni kényszerül.
Csak általad hiszem
el, hogy bátor vagyok,
a vad halál arca bárhogy ragyog;
rögvest szárnyalok a reményimen,
az arcomra a nyugalom kiül,
és a sok baj helyett
szelíd vágyakozás következett.

Ottmaradva a szerelmes szelet
kérdézetem – csak onnan fúj, ahol
te vagy –, csupán felőled faggatom,
ha tőled száll madár, látott vajon?,
és mit csinálsz, kedved miben leled,
és hol, kivel, hogyan, melyik napon.
Ott megjavul a rút élet nagyon,
erőt vesz önmagán s bukásra vár
a sok Balsors, a Gond
csak téged látni is,
csak épp szeretni és szolgálni is.
Úgy tartják, az idő mindent megold,
ám a heves vágy, mert nem érte kár
soha, nagyon hamar
újra s újra tépott húsomba mar.

Így vagyok; ha egyszer megkérdeznék,
te dal, hogyhogy élek,
mondd nekik azt, hogy ez már nem élet.

Mohácsi Árpád fordítása

Luís de Camões (1524–1580) portugál költő, a portugál nemzeti eposz (*Os Lusíadas*) szerzője. Kevés valódi ismeretünk van az életéről. Úgy mondják, egyetemű tanulmányokat folytat, az udvarban szolgál, katona lesz, majd a gyarmatokra megy. Az egyik, mórok elleni ütközetben megvakul a fél szemére. Egy hajótörésben elveszíti a szerelmét. Hazatérve kiadja az eposzt (1572), de életében a várt elismerés elmarad, 1580-ban hal meg elszegényedve.

Mohácsi Árpád (1966) magyar–német–portugál szakon végzett az ELTE-n, verseket és prózai műveket alkot, műfordító. Kötetei a Kalligramnál: *Portugál tenger* (Fernando Pessoa válogatott versei), *Kígyóból a kanyar* (Gottfried Benn válogatott versei), *Hannibál búcsúja* (saját versek). Regénye *Párizsi befutó* címmel 2021-ben jelent meg.